

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Vinmonopolet
Postboks 6953 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

15/4111-

10.12.2015

Oppdragsbrev - statsbudsjettet 2016 - kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet

1. Informasjon om totalrammen

Vi viser til Prop. 1S (2015-2016) for Helse- og omsorgsdepartementet og Stortingets behandling av budsjett for 2016, jf. Innst. 2 S (2015-2016). Rammevilkårene for AS Vinmonopolet for 2015 er følgende (i 1000 kr):

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet		
Post 85	Statens overskuddsandel	25 800
Post 86	Utbytte	2
Sum		25 802

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 85 Statens overskuddsandel

Det vises til Prop 1S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet, hvor det foreslås at statens andel av driftsoverskuddet fastsettes til 50 pst. av resultatet i 2015.

Statens andel av AS Vinmonopolets driftsoverskudd er på bakgrunn av budsjettert resultat i 2015 og en andel av overskuddet på 50 pst. anslått til 25,8 mill. kroner for 2016. Prosentvedtaket gjelder foran tallvedtaket.

Statens overskuddsandel skal innbetales til staten når regnskapet for 2015 er framlagt våren 2015. Når innbetalingen er foretatt, ber vi om at AS Vinmonopolet i et eget brev orienterer Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen om innbetalt beløp og utregninger. Det skal framgå uttrykkelig i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen

knytter seg til. Helse- og omsorgsdepartementet kan etter skriftlig forespørsel gi anledning til å utsette innbetalingstidspunktet for å avhjelpe selskapets behov for likviditet og derved redusere behovet for ekstern finansiering.

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 86 utbytte

Utbyttet er i vinmonopolloven fastsatt til 5 pst. av aksjekapitalen på 50 000 kroner og utgjør 2500 kroner. Utbyttet innbetales samtidig med statens overskuddsandel. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om innbetalingen i brev form. Det skal gå klart fram i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til.

2. Satsingsområder og hovedprioriteringer for 2016

AS Vinmonopolet er et av de viktigste alkoholpolitiske virkemidlene for å sikre ansvarlig salg av alkohol. AS Vinmonopolet har enerett til detaljsalg av alkoholholdig drikk som inneholder over 4,7 volumprosent alkohol. Ordningen innebærer fravær av privatøkonomiske interesser som motiverende for salg og bidrar til omsetning i kontrollerte former. Gjennom ansvarlig salg og regulert tilgjengelighet bidrar AS Vinmonopolet til å begrense alkoholkonsumet og skadevirkningene av alkohol.

AS Vinmonopolet må innrette sin virksomhet etter gjeldende alkoholpolitiske målsetninger og i samsvar med vinmonopolloven og alkoholloven. For å sikre fortsatt oppslutning og legitimitet i befolkningen er det viktig at Vinmonopolet utvikler seg i takt med samfunnets forventninger og behov.

Sosial kontroll skal prioriteres. Vinmonopolet skal ikke selge alkoholholdig drikk til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav eller er berusede. Vinmonopolet skal også forhindre at andre kjøper alkohol til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav, såkalt langing.

AS Vinmonopolet skal gi leverandører og produsenter markedsadgang på like vilkår. Selskapet skal ha en mest mulig kostnadseffektiv drift. AS Vinmonopolet skal videreføre arbeidet med å kostnadseffektivisere virksomheten for å bedre lønnsomheten og soliditeten uten at dette kommer i konflikt med sentrale alkoholpolitiske målsettinger eller hensynene bedriften må ta som servicebedrift.

AS Vinmonopolet skal, i den grad det anses nødvendig og hensiktsmessig, etablere ordinære utsalg innen økonomisk forsvarlige rammer. Videre utbygging av salgsnettets må ses som en helhet, og følgende kriterier bør gjelde:

- Vinmonopolet skal ved avgjørelser om butikketablering legge vekt på å finne en rimelig balanse mellom økonomiske kriterier, monopolordningens formål og så lik tilgang til selskapets tjenester som mulig.
- Vinmonopolet skal sørge for tilfredsstillende rutiner for håndtering av kommunens interesser og for informasjon om etableringskriteriene. Kommunene skal ha mulighet til å uttale seg om etableringer av nye vinmonopolutsalg i sin kommune. AS Vinmonopolet må derfor på egnet måte informere kommunene om hvilke kriterier som legges til grunn for butikketableringer og for konkrete planlagte butikketableringer.

- Fjernhandelsløsningene skal opprettholdes. AS Vinmonopolet skal gjennom videreutvikling av fjernhandelsløsningene bidra til en forenkling for kunder i distrikter med få butikker.

AS Vinmonopolet skal implementere samfunnsansvar i sitt arbeid på en helhetlig måte tilpasset selskapets egenart. Selskapet skal integrere sosiale og miljømessige hensyn i sin virksomhet og i sine strategier. Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for samfunnsansvar som er basert på følg- eller forklarprinsippet. Det vises til Meld. St. 27 (2013–2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap, herunder de generelle og mer spesifikke forventningene til de statlig eide selskapenes arbeid med samfunnsansvar.

AS Vinmonopolet skal aktivt vurdere spørsmål knyttet til HMS, herunder sykefravær, personer med nedsatt funksjonsevne, minoriteter, likestilling, yrkesaktivitet etter femti år og lærlinger.

AS Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for lederlønn. Det vises til retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel som ble fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 13. februar 2015.

AS Vinmonopolet skal kunne håndtere krise-, katastrofe- og krigssituasjoner med basis i egen organisasjons ansvar og ressurser. Vinmonopolet forutsettes å ha gode rutiner og en klar rollebevissthet overfor departementet, øvrige virksomheter innenfor den sentrale mat-, helse- og sosialforvaltningen, den utøvende helse- og sosialtjenesten og øvrige sektorer i de situasjoner som kan oppstå.

AS Vinmonopolet skal etablere dokumentert internkontroll tilpasset risiko og vesentlighet. Risikofaktorer som kan medvirke til at målene til virksomheten ikke nås skal identifiseres og korrigerende tiltak skal beskrives.

Styret skal utarbeide en plan for eget arbeid og arbeide aktivt med kompetanseutvikling. Styret skal evaluere egen virksomhet. Et overordnet sammendrag av styreevalueringen skal sendes til Helse- og omsorgsdepartementet etter avsluttet evaluering.

Helse- og omsorgsdepartementet gjør oppmerksom på at Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus) fra og med 1. januar 2016 er en del av Folkehelseinstituttet. Sirus arbeider fortløpende med å forbedre statistikken på rusområdet. Vinmonopolet skal i den grad det er behov for det bistå instituttet i dette arbeidet.

3. Indikatorer og rapportering

Tidspunkt for rapportering	Indikator	Kommentar
Årlig – når innbetaling er foretatt	Innbetaling av inntektsskatt	
	Innbetaling av statens overskuddsandel	

	Innbetaling av utbytte	
Årlig innen 1. mars	Risikostyring: AS Vinmonopolet skal rapportere om risikofaktorer og arbeidet med å redusere risiko	Årlig rapportering av overordnet risikobilde og halvårlig rapportering av oppfølging av risikobildet.
Årlig innen 1. april påfølgende år	Samfunnsansvar: Vinmonopolet skal rapportere på arbeidet med samfunnsansvar generelt samt spesielt på: <ul style="list-style-type: none"> - Korrupsjon - Miljø - Arbeidsstandarder og HMS, herunder sykefravær, personer med nedsatt funksjonsevne, minoriteter, likestilling, yrkesaktivitet etter 50 år, lærlinger - Leverandøroppfølging på drikkevare-, driftsmidler- og tjenestesiden 	HOD skal holdes orientert om hvilke prosesser Vinmonopolet er i, hvilken utvikling som har funnet sted det siste året og hvilke planer som foreligger for videre arbeid med samfunnsansvar, jf. forventningene i Meld. St. 27 (2013-2014). Avvik fra tidligere rapporterte planer og rutiner skal rapporteres og forklares skriftlig. Mangel på rapportering skal forklares skriftlig til HOD.
	Kommuners interesser: Prosessen med å involvere kommunene i planleggingen av nye butikketableringer herunder rutiner for å håndtere kommunenes interesser.	Tall på antall kommuner med og uten pol, samt antall aktive søkerkommuner skal oppgis
	Likebehandling <ul style="list-style-type: none"> - Antall saker og utfall i klagenemnda 	Vinmonopolet skal skriftlig kommentere evt. oppgang/nedgang i antall saker.
	Internberedskap: Vinmonopolet skal rapportere på krise- og katastrofe områder og håndteringsstrategier	
	Styrets arbeid og evaluering: Vinmonopolet skal rapportere på om styret foretar evalueringer. Overordnet sammendrag av styreevalueringen skal sendes til HOD etter avsluttet evaluering.	Vinmonopolet skal innhente begrunnelse ved manglende evaluering og oversende denne til HOD.

<p>Halvårlig innen 30. september inneværende år og innen 1. april påfølgende år</p>	<p>Samfunnsoppdrag: Alderskontroll og sosial kontroll</p> <ul style="list-style-type: none"> - Status for arbeidet med alderskontroll og sosial kontroll - Utvikling i omsetning målt i volum og i liter ren alkohol fordelt på typer alkoholholdig drikk (øl, vin, brennevin) og ulike hovedvaregrupper - Utvikling i omsetningens andelsmessige fordeling mellom de ulike typene alkoholholdig drikk og hovedvaregruppene, målt i volum og i liter ren alkohol 	<p><i>HOD skal holdes orientert om arbeidet med samfunnsoppdraget. I tillegg til tekst om gjennomføring av alderskontroll og sosial kontroll skal departementet ha informasjon om kampanjer Vinmonopolet har gjennomført. Ved store endringer i resultater eller ved endringer i målemetode skal departementet underrettes skriftlig</i></p>
<p>Tertiært innen 31. august og 31. desember inneværende år og 30. april påfølgende år</p>	<p>Økonomiske data: Budsjettstatus og prognose for resten av året</p>	<p><i>Rapporteringen skal inneholde en kort skriftlig vurdering av budsjettstatus og en prognose for resten av året. Prognoseavvik skal forklares skriftlig.</i></p>
	<p>Fjernhandelsløsningene: bestillings- og salgsordningen på nettside, app og gjennom kundesenteret</p>	<p><i>Utvikling og endring av vesentlig karakter skal oppgis.</i></p>
<p>Månedlig innen 25. i påfølgende måned</p>	<p>Salgsutvikling, totalt og fordelt på fylker, inkludert informasjon om bevegelsen i og forholdet mellom ulike produktgrupper.</p>	<p><i>Rapporteringen skal inneholde en kort skriftlig vurdering av salgsutvikling. Rapportering for juni måned sendes til departementet sammen med rapporten for juli måned innen 15. august.</i></p>
	<p>Periodisert budsjett</p>	<p><i>Endringer i de estimatene som er gitt av Vinmonopolet som grunnlag for HODs budsjettproposisjon skal umiddelbart meldes til HOD skriftlig</i></p>
	<p>Butikketableringer/endringer i butikkstruktur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Struktur og størrelse på butikknett, 	<p><i>Ved evt. nedleggelse skal HOD umiddelbart informeres skriftlig om vedtaket og dets begrunnelse</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Utvidelse av butikknettet, herunder antall etablerte butikker og det totale antall butikker, - Evt. nedleggelse 	
	Status for arbeidet med alderskontroll og sosial kontroll	<i>Tallmaterialet som viser gjennomføring av alderskontroll oversendes HOD.</i>
Løpende	Vinmonopolet skal rapportere om henvendelser til og fra Sirius ang. statistikk, dokumentasjon og forskning.	

Særskilt rapportering

Fare for budsjettoverskridelse, inntektssvikt eller andre problemer som krever Helse- og omsorgsdepartementets oppmerksomhet, eventuelt at Stortinget må orienteres, skal det rapporteres umiddelbart og særskilt om. AS Vinmonopolet skal komme med forslag til tiltak som bør iverksettes for å rette opp i slike situasjoner. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om saker som antas å ha alkoholpolitiske sider.

Årsberetning og regnskap for 2015

Årsberetning og regnskap for 2015 bes sendt Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen i ti eksemplarer så snart de foreligger ferdig trykket. Indikatorer som nevnt i dette oppdragsbrevet forutsettes å være omtalt i årsberetningen. Årsrapporten og rapportering på indikatorer som nevnt i punkt 3 skal sendes elektronisk til postmottak@hod.dep.no og merkes med rapportering oppdragsbrev 2016.

Med vennlig hilsen

Geir Stene-Larsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lilly Sofie Ottesen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Riksrevisjonen

Postboks 8130 Dep

0032 OSLO